

DOMOVINA

Uredništvo

je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnštvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

P. n. naročnike, ki so z naročnino še na dolgu, prosimo, naj izvolijo svoj račun čimprej poravnati, ker se bliža konec leta in moramo tudi mi skleniti svoje knjige in svoje obveznosti spolniti.

Upravnštvo „Domovine“.

Pod cesarjem Fr. Jožetom I.

III.

Notranja politika.

A. Ustava in ministri.

Številne mase ljudstva so oblegale dunajski dvor dne 15. marca 1848. Vse meste je bilo po koncu in vse je zahtevalo ustavo in ljudski parlament mesto samovolje ministrov kakor so bili Metternich, Kolowrat i. dr.

Popoldne istega dne se je dvor udal. Cesar Ferdinand je podpisal konstitucijo. Nepopisno veselje je zavladalo povsodi. Narodne garde so se ustanovljale po celi državi. Dr. Prešeren in na tisoče dragih odličnih Slovencev so bili člani „narodne garde“.

Uradniškimi ministrom so nasledovali ljudski. Vojni minister Latour je bil obešen na pocestno svetilko, Metternich je bežal v Belgijo.

Tekom poletja izvoljena prva zbornica je bila demokratična. Ljudska volja je bila postavljena na prvo mesto. Sprva je predlog, da ne sme država nobenega plemiškega naslova niti priznati niti komu podeliti. Katoliška cerkev je izgubila značaj državne cerkve.

Proti ljudskemu parlamentu, ki je zboroval v Kromerizu vsled revolucije na Dunaju, se je dvignil naenkrat velik vihar: visoka cerkvena gosposka, generali armade in visoki plemenitaši so se zavezali, da ga strmoglavijo prej ali slej. Knez Schwarzenberg je imenoval to ljudsko zbornico „miserable Kammer“, knez Windischgrätz pa njene ude „gefährliche und schlechte Subjekte“. K temu hočemo pripomniti samo eno: še nikoli niso poslali avstrijski narodi v parlament tako veliko število res prosvetljenih mož kakor to pot, ko se ni še nikjer vprašalo, kateri stranki pripada kandidat, temveč koliko je v resnici zmožen.

To gonjo proti ljudskim zastopnikom je podpihoval iz Bruslja prognani Metternich.

Kromeriška zbornica je imela izvršiti kot svojo glavno nalogo ustavno podlago, po kateri naj se preustroji cela država. Vsled njenega demokratizma pa je bila v strašilo zgoraj omenjenim krogom, ki so našli tudi na dvoru močno oporo. Intrige so rodile kmalu željeni sad.

Najprej se jim je posrečilo strmoglaviti prejšnje liberalno ministerstvo in je nadomestiti s konservativnim;

Predsednik knez Schwarzenberg, notranji minister grof Stadion, justični Aleksander Bach, minister brez naslova Kulmer. Slednji je bil Hrvat kot zastopnik Habsburžanom zvestih ostalih Jugoslovancev, ki je bil že tudi član prejšnjega kabineta. Direktno ni posegal v politiko. Glavni junaki so bili le Schwarzenberg, Bach in Stadion.

Schwarzenberg je bil brezsrčen človek. Dati postreljati nekoliko ljudi, mu je bilo kakor v prijetno zabavo. Služil je v diplomatiji v Peterburgu, Lizboni, Londonu, Parizu, Berlinu, Turinu in Neapolju. Povsodi se je izkazal s svojim nasladnim življenjem, zapleten je bil nešteto krat v afere zaradi lepih žensk. Kot avstrijski diplomat je zbežal iz Londona z ženo nekega odličnega Angleža. Vzlic temu je bil najizdatnejše orodje reakcije. Po njegovem naziranju so imeli narodi samo slepo poslušati, vladati pa cesarji in njih svetovalci. Bajoneti, birokracija in prijateljstvo z ruskim birokratizmom — to so bili njegovi trije glavni principi.

Aleksander Bach je bil svoj čas dunajski advokat in je bil potomec kmetske rodbine. Še le njegov oče se je bil preselil v mesto. V marčnih dnevih je bil ognjevit govornik na dunajskih barikadah — nekaj mesecev na to pa že v službi in eden glavnih opor tiste vlade, ki jo je par tednov prej tako neusmiljeno bičal. Stalnih načel ni poznal razen enega: obdržati se na površju. 35 let star je postal minister. Vsakemu položaju se je znal hitro prilagoditi, v ostalem pa je bil brezdvoma ena najbolj bistrih glav med tedanjimi cesarskimi svetovalci.

Grof Stadion, notranji minister, je bil čisto drug značaj, toda bolezen ga je vrgla že nekaj tednov po nastopu ministerske službe s tega mesta. On ni maral aristokracije in je kar javno govoril o njeni duševni revščini in o njeni nesposobnosti zavzeti katerokoli odgovornejše mesto v državi. Vse pa je stavil na krepko in izšolano uradništvo. Njegove politične ideje so bile slične onim, ki jih je zastopal tedanji meščanski liberalizem.

V istem času, ko je izdeloval ljudski parlament v Kromerizu novo ustavo, so delovale proti njemu in ga izpodkopavale intrige na Dunaju, kjer so delali ministri svoje ustavne načrte in v Olomucu, kjer je bival takrat dvor.

Na sv. Treh kraljev dan 1849 so se sešli ministri v prvič, da izdelajo svojo ustavo ne glede na sklepe kromeriškega parlamenta. V dveh mesecih je bil načrt gotov.

Parlament je bil s cesarskim ukazom razpuščen — Schwarzenberg je hotel dati nekoliko poslancev povesti, toda Bach se je tega zbal in je preprečil namero na zvit način, tako da so mogli poslanci pravočasno zbežati

— in dne 4. marca 1849 je bila svečano oktroirana s cesarskimi besedami nova ustava, ki pa ni postala nikoli veljavna. Bila je mrtvorojeno dete.

V ustavi so prodrli Stadionova načela o večji samoupravi občin, o ustanovitvi močnega uradništva in o odpravi vseh stanovskih predpravil za plemstvo. Na mesto plemenitašev je poklical vse one v politično življenje, ki so plačevali visoke davke. Torej podjetnike, veleposestnike, zastopnike inteligence. Te ideje je prinesel s seboj iz Trsta, kjer je bil nekaj let cesarki namestnik in je imel tam priložnost spoznati na svoje oči veliko življensko in državotvorno silo srednjega stanu.

Ustava je bila trn v peti vsem onim krogom, ki so imeli tedaj pri dvoru glavno besedo: visokim plemenitašem in generalom. Državni zbor je bil razpuščen in vlada se ni upala sklicati novega, ker so zaklicali mogočni protivniki svoj veto. Vse postave od 1849 do 1851 so bile izdane „provizorično“, dokler — tako so se glasila vladni reskripti — se ne skliče novi državni zbor.

Ministri so zastopali in hoteli varovati meščanom pravice do političnega delovanja, vojaškim krogom pa je veljal meščan kot sumljiv subjekt, ki je nevaren obstoju države in dinastiji. Vnela se je tajna pa zato huda borba med ministri in generali, zmagali so generali. Radetzky se je pritoževal iz Italije nad obilico uradnikov, ki so mu jih pošiljali iz Dunaja, češ, da napravi vse to „par oficirjev“ mnogo boljše. Windischgrätz je grmel, Metternich je intrigiral in pritiskali so na vladarja dvorni krogi na čelu jim cesarjeva mati Zofija. Nad škrici je zmagal generalski klobuk.

Ustava je bila preklicana dne 20. avgusta 1851, dva dni nato je bila razpuščena narodna garda, septembra istega leta je bila odpravljena prisega uradnikov na ustavo. Eno leto prej je bila pa že odpravljena v armadi.

Doba od 1851 do 1861 pomenja popolno zmago absolutizma in reakcije nad ljudsko vstajo iz leta 1848. Uprava je bila strogo centralistična. Žandarmerija, ki je bila ustanovljena prvotno samo za Lombardijo, Beneško in italjanski del Tirolskega je bila razširjena na šestnajst regimentov. Na čelu ji je stal general Kempen, mož strogo vojaškega duha. Žandarji niso zalezovali samo meščanov ampak ravno tako duhovščino kakor oficirje cesarske armade. Vohunstvo je bilo v polnem cvetju. Vsak žandar, ki je prignal v zapor osumljenca, kateri je bil potem za krivega spoznan, je prejel nagrado v znesku 4—60 goldinarjev stare avstrijske veljave, v primeri s kaznijo na katero je bil jetnik obsojen. 4 goldinarje, če je znašala kazen pod eno leto ječe; 60 goldinar-

jev, če se je glasila obsodba na smrt na vislicah.

To so bili stari Báhovi huzarji, o katerih nam pripoveduje slovenski pisatelj Ivan Trdina v svojih „Báhovih huzarjih“.

— kazalo se je, da je absolutistična država brez vsake življenske moči. Avstrijska armada je bila tepena v Italiji 1859 — absolutizem torej ni mogel vzdržati niti armade več, ki je bila njegova edina pa obenem tudi zadnja opora.

Na dvoru so omahovali sem in tja. Ena intriga je spodkopavala drugo. Cesarski svetovalci so delovali eden proti drugemu. Schwarzenbergov namestnik Buol-Schauenstein je bil velik političen diletant in spravil bi bil kmalu dinastijo in državo v gospodarski polom. Prepiral se je okolo z vsemi sosedi: Italija, Rusija in Pruska so bile pripravljene vsak hip udreti v Avstrijo. Proti Gorčakovu, Bismarcku in Cavouru je bil Buol-Schauenstein prava ničla.

V takem položaju je izšla oktobrska diploma 1860, ki se je opirala na stara Stadionova načela. Mesto stroge centralistične vlade naj bi stopila federalistična. Ideje, ki jih je hotela oživeti Marija Terezija in po katerih je stremel še močnejše njen sin Jožef II. so doživele in dokazale svojo življensko nemožnost. V svojem uvodu priznava diploma na sijajen način vse pravice češke in ogrske krone, in ravno tako avtonomijo dežel. Zakonodajsko pravico bi imeli samo deželni zbori; le v nekaterih prav izjemnih slučajih bi bil kompetenten centralni zbor.

Tega so se prestrašili dvorni krogi sami. Intrige so začele s podvojeno močjo in ni minulo pol leta, že je preklical vladar svojo diplomu in izdal nov „patent“.

Iz februarnega patenta 1861 je izšla ustava, ki jo imamo še danes. Zopet je bil uveden centralizem, osrednji zbor je postal glavna korporacija. V parlament pa niso bili poklicani ljudski zastopniki mariveč odposlanci posameznih deželnih zborov. Schmerling je postal prvi minister.

Aristokracija je imela prvo besedo. S svojo duševno revščino pa je spravljal državo v največje nesreče. Po katastrofi v Italiji je sledila druga še hujša in popolnejša na severu. Pruski orel se je mogočno povzpел nad avstrijskim.

Dalje sledi.

Politični pregled.

Domače dežele.

Dogodki v Pragi in Ljubljani so še vedno glavni predmet vseh dosedanjih debat v parlamentu. V tej debati se je pokazalo za vsakega tudi še tako topega ali površnega opazovalca

asno dovolj, kako vidno propadajo nemške meščanske stranke in kako globoko pod normalno srednjo mero politične respektabilite so že pale. Govori nemških radikalcev, vsenemcev in podobnih „politikov“, njih vskliki in medklici se gibljejo brez izjeme na višini gostilniške politike, njih navdušenje za nemško narodno stvar in njih lojalnost dišata po pivu in ordinarnem tabaku. Nemški klerikalci vseh barv in agrarci pa tem radikalcem samo sekundirajo, duševno so jim pa — ravni. Če kedaj, pokazalo se je v tej debati, da je spravi volfianski radikalizem nemški narod na tako nizko kulturno stopinjo, da mora biti vsakemu očito, da je ves krik o prvenstvu nemške kulture v Avstriji le puhla fraza in neumna laž. V tej debati sta se odlikovala od čeških govornikov posebno posl. dr. Kramář in prof. Masaryk, ki sta v svojih nad vse srečnih in krasnih govorih ocenila in naslikala dogodke v Pragi tako, kakor so bili v resnici. Posebno Masaryk je v svojem govoru spretno spodbil vse najgrše in najostudnejše laži s katerimi je nemško časopisje oblatilo Prago in češki narod pred svetom, njegova polemika z berolinskimi vseučiliškimi profesorji, ki so se na netakten način potegnili za „tlačeno“ nemško dijaštvo v Pragi in za avstrijsko nemštvo sploh, je napravila velik utis in vpliva tudi že na avstrijsko javnost. V tem spopolnjujejo izvajanja Kramářa in Masaryka govori čeških socialnih demokratov posebno Modráčka in dr. Soukupa. Vsi ti češki govorniki nadkriljujejo po svoji treznosti, premišljenosti, resnicoljubnosti in resnosti vse, karkoli so nemški govorniki v parlamentu vedeli povedati ter so neizmerno pripomogli k temu da je evropska javnost zvedela resnico o praških dogodkih in o početju Nemcev na Češkem sploh. In češki radikalci, ki toliko kriče in vpijejo, ki so tako pridno povelicevali in pretiravali pobalinstva v Pragi v svojih listih in s tem Nemcem in obrekovalcem Prage, Čehov in Slovencev najbolj zvesto služili — no ti radikalci v vsej tej debati niso znali drugega — nego piskati in vriščati, pametne besede ni spregovoril nikdo.

O dogodkih v Ljubljani je prav dobro govoril posl. Hribar. V svojem govoru je zavrnil vse nemško nacionalne laži in izmišljotine o dogodkih v Ljubljani in spodbil vse one prav tako neumne kakor perfidne trditve o panslavističnih težnjah na Slovenskem. S kratka bilanca dosedanje debate v parlamentu nam kaže popolni kulturni krah nemških meščanskih strank — in da bi nemški soc. demokratje ne imeli boljših poslancev kakor nemška buržoazija, bi se moral nemški človek v Avstriji strahoma vprašati, kako globoko še potlačita Nemce puhloglavi radikalizem in klerikalizem.

Rusinsko-romanski blok se pripravlja v parlamentu. Vrše se pogajanja med rusinskimi in italjanskimi poslanci v tem smislu, da bi oboji sklenili posebno zvezo, ki bi štela 44 poslancev, 25 Rusinev, 10 ital. klerikalcev, 4 ital. liberalce in 5 Rumunov.

Nemški minister dr. Schreiner, ki je tak radikalec, da ni hotel podpisati telegrama nemških poslancev na nemško prebivalstvo na Češkem, v katerem se poziva ljudstvo naj opusti pretirano nespravljivost, je mislil, da se bode v svoji predrznosti smel vtikati v vse stvari, naj se ga že kaj tičejo ali nič — in je sprejel tudi neko deputacijo galiških Nemcev, katere je hotel nahujskati proti Poljakom. To pot je pa trdo naletel. Poljsko kolo se je temu vmešavanju ministra Schreinerja ostro

vrplo — in ker je gospod minister videl, da ga čaka v parlamentu hud vihar s poljske strani, je kar hitro proglasil, da je govoril z deputacijo samo o gospodarskih rečeh. Narodni Zvezi stavimo resolutnost Poljskega kola v izgled, da bode znala tudi ona primerno zavrniti tega ministerskega hujskača, ki se neprestano meša v naše stvari in hoče imeti prvo in edino odločilno besedo v naših slovenskih vprašanjih.

Dopisi.

iz Maribora. Veliki trgovski in obrtni shod v Mariboru, ki se je vršil v nedeljo, dne 6. grudna ob 3. uri popoldne v mali dvorani Nar. doma je prav dobro uspel. Tudi obisk je bil prav povoljen, posebno trgovci iz dežele so bili kaj dobro zastopani. Gospod dr. Pipuš kot predsednik mariborskega trgovskega društva otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter izrazi svoje veselje nad lepo udeležbo, na kar da besedo g. J. Ulčakar-ju iz Trsta, kateri nam pojasni važnost trgovine sploh in razmotriva o veletrgovini. Gotovo je vredno, da tudi na tem mestu podamo nekoliko vsebine njegovega govora, iz katerega lahko razvidimo, da pozna govornik temeljito slovensko trgovstvo. Pred vsem nas je govornik opozoril na prejšnje čase, ko so bili trgovci zaničevani od drugih slojev ter jim nejednaki, kar je treba morda pripisovati temu, da so bili trgovci samo židje ozir. tudi temu, da se je država veliko premalo, ali da se pa sploh nič ni brigala za trgovstvo in obrtništvo. Tudi mi Slovenci, pravi dalje, smo imeli že v prejšnjih časih svoje trgovce a ti so se nam iz pomanjkanja narodnega čuta, ko so si enkrat nabrali dovolj kapitala, izneverili, zatajili svojo narodnost ter se uvrstili med naše nasprotnike, bodisi — Nemce ali Italjane. Oni so sedaj isti, ki nas najbolj bičajo. Le razna imena nam še kažejo, kakega pokolenja so, a drugače pa niti njih senca ni več naša. Ali smo mi Slovenci sposobni za trgovino? Gotovo da. Naša naravna lega je taka, da so nam dani vsi predpogoji za trgovino. A kaj je krivo temu, da še stojimo glede trgovstva na tako nizki stopinji? Pred vsem izobrazba, naša mlačnost in pa narodni grehi. Državna kakor deželna vlada ne skrbi prav nič za našo izobrazbo na tem polju, šol nam primanjkuje. Veliko je nadalje kriva naša mlačnost; dasiravno je narodna odločnost veliko boljša in potrebna, vendar imamo mi Slovenci še veliko predsodkov, katerih se ne moremo otresti. Slovenec gotovo po svoji naravi ni strahopeten, a po šolah se mu bojzljivost več ali manj vtepe v glavo. Treba se je pred vsem otresti te strahopetnosti in mlačnosti, posebno tu v Mariboru, kjer imamo v bogati okolici potrebno zaslobo. Naše mesto živi od okolice in ne okolica od mesta. V svojem govoru je bičal govornik narodne grehe. Med nami vlada še nesloga, preveč osebnosti, konkurenca in pa zavist. Če se Slovenec dobro godi, mu to marsikdo njegovih rojakov zavida, če pa Nemec pride na konja, se mu vsak že od daleč klanja. Glede veletrgovine, bolje rečeno velike trgovine, kjer bi bilo zastopano več strok, je nasvetoval govornik, da se naj ta ustanovi čimprej mogoče. Ne čakajmo boljših časov, ampak začnimo takoj delati, da nas ne bodo naši potomci kleli, da nismo storili ničesar, ko smo imeli priliko. Lokalna potreba je v Mariboru dana, glede kapitala pa nam priskočijo denarni zavodi in zadruge na pomoč. Otresti se moramo vseh predsodkov in mlačnosti, poprijeti se moramo dela, kajti le v delu je naša rešitev. Dovolj dolgo smo bili sužnji,

čas je že, da postanemo enkrat gospodarji.

Drugi govornik, g. dr. Žerjav, kot zastopnik trgovskega društva „Merkur“ iz Ljubljane, je govoril o organizaciji. Skupna organizacija je potrebna, le z njo zadobimo dovolj moči, da bomo lahko tekmovali z nasprotnikom. Predočil nam je delovanje ljubljanskega trgovskega društva ter nam svetoval, naj tudi mi tako postopamo. Vsakega posameznega nasprotnika je treba vzeti na muho ter ga preiskati do mozga; kjer se zapazi kaka gnila strava, tam ga je treba prijeti. Proučiti je treba natanko, kdo je slovenski trgovec in kdo ne. Kdor je neodločen, tega se ne sme takoj obsoditi, ampak začeti pridobivati; če pa vse nič ne pomaga, potem naj se nastopi proti njemu. Trgovci sami pa naj vodijo neko kontrolo nad svojimi odjemalci ter naj njih napake javijo društvu, da to ukrene pot ebne korake. Tudi zveza med šefi in nastavljenici naj bo tesnejša, ko dosedaj. Blago se naj naroča le pri slovenskih tvrdkah, a oni izdelki, ki nam manjkajo, pa pri slovanskih, le v najhujši stiski pri nasprotniku, pa tudi v takih slučajih treba paziti vedno na narodno korist. Govornik nam je nasvetoval nakupne združitve. 5 — 6 trgovcev naj se združi glede skupnega nakupovanja, kar stvar veliko olajša.

Tudi predsednik g. dr. Pipuš govori o organizaciji ter navaja, kako daleč smo v Avstriji, kjer velja le oficir in uradnik, za drugimi narodi n. pr. Angleži, Nemci, ki dobro vedo in cenijo dejstvo, da trgovec državi največ koristi. Potrebno je torej, da se združimo ter pričnemo neumorno delovati za svoj razvoj. Proučiti moramo gospodarske razmere in potrebe v vsakem kraju in vsako pozicijo, natanko preiskati kjer bi se splačalo naseliti slov. trgovca.

Pri slučajnostih smo čuli mnogo prav dobrih nasvetov, posebno nam je ugajal oni, da bi bilo zelo umestno, če bi imelo društvo v vsakem večjem kraju svojega zaupnika, ki bi ljudstvo poučeval. Tudi seznamek slov. trgovin naj bi se razpečal med ljudstvo, da bode vedelo razločevati posamezne trgovine, kajti dostikrat se primeri, da kupi slov. kmet pri Nemcu, ker misli, da je Slovenec.

Torej slovenski trgovci in obrtniki, na delo, in bodočnost bo naša!

Novomeška gimnazija. — Dosti se je že pisalo o tem srednjeveškem zavodu. Poslopje je vse prej kot prikladno za kako šolo. Človek bi k večjemu mislil, da se ta starina rabi za skladišče, ne pa za šolo. V umazane in temne lüknje, ne pa v sobe, morajo zahajati ubogi dijaki. Vsak, ki ima količkanj smisla za higijeno, se mora zgrazati nad tem, da imamo v dvajsetem stoletju, v „prosvitljeni“, „moderni“ Avstriji, še vedno tako starinska, nehigijenična šolska poslopja. Toda kaj se hoče! Naša preljuba, — zlasti nam Slovincem vedno naklonjena — vlada ima denar za nemško nacionalne namene, ustanavlja nemške šole, kjer jih ni treba, prevzema šulferajnske ponemčevalnice v svojo oskrbo, dovolj denarja ima, kadar je treba podpirati vsenemške prireditve. Le kadar je treba izdati kak krajcar v slovenske kulturne namene, tedaj gg. pri vladi ne slišijo ničesar, ako pa slišijo, vprašajo prej Nemce dovoljenja in ker ti seveda ne dovolijo, ostane vse pri starem.

Tako je tudi z novomeško gimnazijo. Vse prošnje ne pomagajo nič in če vlada že tudi kaj obljubi, pozabi takojna vse. — Pač se pa med tem mnogo bolj briga za privandrane Kočevarje. Smo pač Slovenci!

Toliko o poslopju.

Temu pa popolnoma odgovarjajo

razmere na gimnaziji; ker je že poslopje srednjeveška luknja, razmere seveda tudi ne morejo biti boljše. Gospodar na tej gimnaziji ni ravnatelj, kakor bi človek mislil, temveč vsemogočni paša Marinko. Znan je že od nekdanj kot hud fanatik, toda v zadnjem času je začel naravnost besneti. Na gimnaziji vlada navadna inkvizicija. —

Dijake citira pred se in jih skuša z grožnjami in vsemi mogočimi sredstvi „spreobrniti“. Pri tem delu mu pomagajo celo bogaboječji očetje frančiškani, ki menda še vedno hočejo gospodariti na gimnaziji. Vabijo uboge študente v samostan, češ tukaj smo varni ter jih tako pri polnih mizah pridobivajo za „sveto“ stvar.

Toda to še ni dovolj „visokemu“ g. katehetu. Dijakom, ki se mu nočejo pokoriti, naravnost prepovednje občeovati z mlajšimi tovariši, češ da jih zastrupljajo s svojim liberalizmom. Ravnatelj je samo ponižni sluga katehetov in sme samo potrditi, kar zaukazujejo „gospod“. „Alles in der Ordnung, Herr Direktor?“ Ravnatelj pokima in — vse je v redu.

Pa ne samo on, cel prof. zbor, se klanja fanatičnemu katehetu. Drugače si namreč ni mogoče razlagati, kako se je moglo zgoditi, da se je dijakom prepovedala javna ljudska knjižnica „Narodne čitalnice“. Kaj naj vendar čita ubogi dijak, ko na gimnaziji nima drugega kot „Vrtce“ in „Zvončke“? Od zdaj naprej dijak sploh ne sme več prestopiti čitalničnega praga. Da se je prepovedala tudi „Omladina“ in vsi napredni listi, ni treba še posebej poudarjati. Klerikalni listi se od „zgoraj“ priporočajo. Vse to se je naznanilo po „Circulandum“ in sicer „durch den Konferenzbeschluss“, ker je gimnazija — slovenska!

O mizerija! Ali so celo oni gg. profesorji, ki so dozdej veljali kot odločni, nastopili pot „pokore“?

K. S.

Štajerske novice.

— **Dopolnilne volitve v trgovsko in obrtno zbornico v Gradcu.** Za bližnje se volitve v trgovsko in obrtno zbornico v Gradcu postavilo je politično društvo „Naprej“ v Celju v dogovoru z merodajnimi osebami za celo okrožje trgovske in obrtne zbornice v Gradcu sledeče kandidate:

I. Trgovski odsek:

V volilni skupini c (letna pridobnina 50 K): 1. Ivan Ravnikar, trgovec v Celju, 2. Norbert Zanier, trgovec v Št. Pavlu pri Preboldu.

Volilna skupina d (letna pridobnina 6 K): 1. Miha Jarnovič, trgovec v Debjem pri Dramljah, 2. Matija Kavčič, trgovec v Št. Jurju ob Juž. žel.

II. Obrtni odsek:

Volilna skupina e (letna pridobnina 40 K): 1. Robert Diehl, trgovec v Celju, 2. Ivan Rebek, ključavničarski mojster v Celju, 3. Alojzij Šribar, gostilničar v Št. Petru v Sav. dolini.

Volilna skupina d (letna pridobnina 6 K): 1. Viktor Bevc, pleskar v Celju, 2. Dominik Bezenšek, gostilničar v Frankolovem, 3. Jožef Čretnik, stavitelj umetnih mlinov v Št. Jurju ob Juž. žel. 4. Vinko Kukovec, tesarski mojster v Celju.

V drugih skupinah se Slovenci volitev ne bodo udeležili.

Od volilca podpisane in izpolnjene glasovnice z legitimacijami je poslati na naslov: C. kr. volilna komisija za volitve v trgovsko in obrtno zbornico Gradec, Neutorgasse Št. 57, I. nadstropje. Zunaj na kuvert se mora napisati ime dotičnega volilca. Ako se nahaja na kuvertu zaznamek „v volilnih zadevah

trgovske in obrtne zbornice v Gradcu, pisem ni treba frankirati. Glasovnice in legitimacije morajo biti odposlane pred 17. decembrom 1908 tako, da se nahajajo iste že pred 7. uro tega dne v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Gradcu. Podpisane glasovnice in legitimacije se tudi lahko pošljejo na politično društvo „Naprej“ v Celju.

— **Celjska nemška hranilnica ali šparkasa**, ki ima svoje prostore v velikem posloplju pred železnično postajo, vedno bolj nazaduje. Meseca novembra t. l. so padle hranilne vloge tega zavoda zopet za 68.481,14 K. Od 1. januarja do 1. novembra so padle vloge tega zavoda za 783.229,52 K. V prvih najstih mesecih l. 1908. je torej izgubila celjska nemška šparkasa vsega skupaj **806.710,60 kron ali skoraj en milijon kron**. Leta 1907. pa tudi skoraj en milijon kron, namreč 809.533,22 K.

— **Govori se po Celju**, da namerava prevzeti celjska nemška šparkasa prek in prek zadolženo nemško hišo v Celju.

— **Odgovarjamo na razna vprašanja** še enkrat, da tistemu, ki hoče vzdigniti svoje hranilne vloge iz celjske mestne hranilnice ali šparkase, ni treba iti tja osebno. Najenostavnejše je, da izroči svojo hranilno knjižico tistemu slovenskemu zavodu, pri katerem misli svoj denar naložiti. Ta slovenski denarni zavod bo potem že sam vzdignil isti denar pri nemški šparkasi. Vlagateljem se na ta način prihrani mnogo časa, truda in stroškov. Toliko na znanje.

— **I. Južnoštajerska vinarska zadruga v Celju**. Včeraj se je ustanovila ta prekorsna zadruga, da trajno odpomore vinski krizi, ki se vedno bolj kaže in posebno letos dela preglavico vinogradnikom, ker ne morejo svojega vina prodati. Ustanovni shod je sklical Zadruga Zveza v Celju, vabilu so se odzvali mnogi odlični možje iz celega spodnjega dela južnega Štajerja. Shodu je predsedoval g. Ivan Malus, veleposestnik na Bizeljskem, zapisnikar je bil g. Fr. Jamšek, nadučitelj v Rajhenburgu; glavno poročilo pa je podal g. Miloš Stibler, potovalni učitelj Zadruga Zveze v Celju. Shod je trajal nad 4 ure. Natánčneje o tem spregovorimo prihodnjič.

— **Slovensko trgovsko društvo v Celju** je priredilo v soboto 12. t. m. predavanje v rdeči dvorani „Narodnega doma“. Predavanje je bilo jako dobro obiskano in je bilo takega obiska tudi vredno; saj je gosp. dr. Marn govoril tako poljudno in o tako važnih vprašanjih, da se mora zanimati zanje res vsak trgovec. Želeti bi bilo, da gre slovensko trgovsko društvo po tej poti naprej in nam priredi še več takih poučnih predavanj.

— **Za „Sokolski dom“** je nabrala med obiskovalci plesne šole gospodična Marica Gačnik v nedeljo 13. t. m. pri „Samcu“ pod geslom „Ni slajšega kot je poljub“ 9,20 K, za „Bum“ istotam 3,30 K, skupaj 12,50 K. Živela!

— **Nesreča na železnici**. Predvčeršnjim je prišel v Trbovljah 17-letni delavec Martin Zorinc med odbijače, kateri so ga tako poškodovali na desni nogi, da so ga morali prepeljati v deželno bolnišnico.

— **Iz Šoštanja**. Naši obč. očetje sanjajo o tem, kako lepo bi bilo, ako bi se povodom cesarjevega vladarskega jubileja povzdignilo Šoštanj med mesta. „Stadt Schönstein“ naj bi se imenoval ta nesrečni kraj, ki nima še zdrave pitne vode in kjer se vsled tega redno pojavljajo razne kužne bolezni kakor škrlatica, tifus in druge. Naši občinski mogotci naj bi v prvi vrsti poskrbeli za zdravo pitno vodo, katere nam je

tako neobhodno potrebno in naj pustejše težnje po takih praznih odlikah, ki služijo v utešenje nečimernosti posameznih mogotcev, ki nimajo ne smisla ne srca za potrebe tržkega prebivalstva.

— **Iz šolske službe**. Naš rojak, šolski svetnik dr. Janko Bezjak, profesor na II. državni gimnaziji v Ljubljani, je pomaknjen v VII. plačilni razred.

— **Silka ptujskega nemškutarstva**. Kakor je znano, je odpovedal Linhart ptujskim nemškutarjem svoje sodelovanje in zato sedaj iščejo novega urednika. „Novi slov. Štajerc“ objavlja pismo pristnega Nemca Slawitscha, ki ga je pisal v tej zadevi. Pismo se glasi: „Vir sind so frei Jhnen mitzuteilen dass bei uns die Schriftleiterstelle sogleich zu besetzen vere. Fragen uns daher höflichts an. ob Sie nicht, geneigt veren bei uns als Schriftleiter einzutreten. Die Tendenz unseres Blattes ist Ihnen, wie vir wissen zu sehr bekannt. Den Monatsgehalt würden vir Ihnen gern mit . . . Kronen festsetzen und stellen Ihnen noch frei Nebenferdienste. Vollen Sie uns darüber, venn möglich promptest Mitteilung machen und empfehlen uns in der Erwartung. Hochachtend Die Verwaltung des Štajerc. Slawitsch m. p.“

— In taki ljudje, ki tako slabo znajo svoj namišljeni materni in svoj občevalni jezik, naj sodijo, ali smo Slovenci zrelji za vseučilišče!

— **V Framu pri Mariboru** se je nabralo za družbo sv. Cirila in Metoda meseca oktobra in novembra 35 kron v nabiralniku, ki je nastavljen v narodni gostilni g. M. Turnerja, kjer ima tukajšnjo „Kmetijsko bralno društvo“ svojo čitalnico. Le tako naprej: Svoji k svojim!

— **Zahvala**. Tukajšnji distriktni zdravnik gosp. dr. V. Červinka, znan dobitnik in prijatelj šolske mladine, je zopet naklonil šolarski kuhinji, ozir. za božičnico zdatno podporo 40 K kot zdrav. zaslužek za ubogo Pider, katero vsoto je moral plačati vsled sod. razsodbe I. Hočevar na Gomilskem. Za ta veldušni dar mu izreka podpisano šolsko vodstvo najprisrčnejšo zahvalo! Šolsko vodstvo v Braslovčah, dne 10. decembra 1908.

— **Hrastniške nemške šole** ne obiskuje niti eden kmetski otrok, ampak le otroci delavcev v steklarni in kemični tovarni. Tudi otroci rudarjev obiskujejo le v jako majhnem številu to šolo. Pa kakor čujemo, so med tem majhnim številom tudi otroci naših socialno-demokratskih voditeljev. Če je to res, bi bilo želeli, da se delavci potom svoje organizacije osvobode tega političnega jerobstva s strani delodajalcev. Tako postopa tudi češka socialna demokracija.

— **V Hrastniku** se preseli kot občinski zdravnik z novim letom gospod dr. B. Žižek iz Vojnika. Hrastničanom je na tej veliki pridobitvi le čestitati. Dobe izbornega zdravnika (tudi v zobozdravstvu je veščak), prijaznega družabnika in poštenega Slovenca!

— **Zahvala**. Slavná Hranilnica in posojilnica v Rogatcu je blagovolila nakazati iz svojega čistega dobička za tukajšnje revne učence 100 kron. V to svrhu sta podarila tudi gg. Ignac Mikuš, trgovec pri Sv. Martinu na Paki in veleposestnik Franc Mikuš v Donički gori znesek 30 K, za katere darove se v imenu učence se mladine iskreno zahvaljuje

Šolsko vodstvo Sv. Juri p. D.

— **Nemškutarjenje na pošti v Zidanem mostu**. Kakor poročajo „Slovenskemu Narodu“, vladajo na ondodni pošti naravnost škandalozne razmere. Uradnica občuje tudi s slovenskimi strankami v blaženi nemščini in naravnost značilen je napis: „Hier sind zu

haben Markenheftchen zum Preise von K 1'52“. „Tukaj so na prodaj knjižice z zalepkami po ceni K 1'52“. Kaj ni mogoče zboljšati teh razmer?

— **Surov napad**. V radgonski bolnišnici je umrl dne 5. decembra t. l. Peter Fradl iz Poličkega vrha pri Gornji Radgoni vsled poškodb, ki so mu jih zadali neznan storilci v noči od 25. do 26. novembra v bližini njegove hiše. Sodna preiskava bo morda spravila več luči v to tajinstveno afero.

— **Nesreča v kamenolomu**. V pondeljek je izpodkopaval Ant. Tačko v državni vinarski šoli v Šmarju pri Jelšah kamenje in zemljo, kar se zruši nad njim zemlja in ga podkoplje. Šele po enournem delu se je posrečilo drugim delavcem izkupati nesrečnika, ki je pa bil že mrtev.

— **Razdelitev občine**. Uradni list poroča oglas namestnika, da je cesar potrdil sklep deželnega zbora z dne 20. sušca 1907, da se razdeli občina Lehen pri Ribnici na Pohorju na dve km. tski občini.

— **Vsenemško zborovanje v Gradcu**. Vsenemci so priredili dne 10. t. m. svoje zborovanje, kjer je kot prvi govornik nastopil propali državnozbornski kandidat, kričač Franko Stein. Ker so se češki Nemci spametovali in so ga porinili s političnega površja, je prišel ribarit med alpske Nemce, ki jih še smatra za dovolj neumne, da mu pripomorejo, do kakega mandata. Govoril je o propadanju avstrijskega nemštva v narodnem in gospodarskem oziru. Trdil je celo, da je tega propadanja kriva vlada s svojim slaviziranjem. Drznejše neumnosti si pač ne moremo misliti, ko je ta trditev. In ko je povedal, da bi morali vsi ministri od Badenija do Becka na zatožno klop radi veleizdajstva, ker so bili zaradi pospeševanja „slaviziranja“ nevarni obstoju države, mu je nemško dijaštvo, katerega je bilo na tem zboru pretežna večina, burno ploskalo. Tudi to mu ni prav, da je Nemčija v trozvezi z Avstrijo, ker so ji bojda s tem vezane roke, da se iz lojalnosti ne more bolj potegovati za tlačene avstrijske Nemce. In človek, ki mu ni znano vedno vmešavanje Nemcev iz rajha v avstrijske notrajne razmere, naj bo aktiven politik. Svoje posebno tevtonsko furijoznost je pokazal tudi s tem, da je ostro prijemal dr. Chiarija, ker je dal svoj podpis na pomirjevalno brzozjavko na češke Nemce, po proglasitvi naglega sodstva v Pragi. Nemški minister dr. Schreiner ni hotel te brzozjavke podpisati in hoče torej, naj se oba naroda koljeta še dalje! To bi bilo vsenemškim stebrom in oporam Avstrije po volji! Da, to so res snažni stebri, o katerih je izjavil Malik dne 4. t. m. v parlamentu: „Takozvano veleizdajstvo Vsenemcev obstoji tem, da hočemo ustavnim potom doseči priklopljenje Avstrije k nemški državi.“ Pamet, poštenje in vsenemški radikalizem so pač vzajemno se izključujoči pojmi, „Štajerc“ je pa glasilo teh „stebrov“ na slovenskem Spodnjem Štajerskem. Govoril je še nato dr. Ursin res sam Unsinn in končal svoj govor z vzklikom: „Heil Alldeutschland“. Tudi zborovanje se je končalo z običajno „Die Wsch am Rhein“. Druge nesreče ni bilo.

Druge slovenske dežele.

— **Deželnozbornske volitve na Kranjskem**. Napredno učiteljstvo na Kranjskem je vsled tega, ker se je onemogočila kandidatura učitelja Luke Jelenca, izjavilo v zadnjem „Učiteljskem Tovarišu“, da izstopi iz stranke, ne da bi pristopilo k kaki drugi.

— **Hrvaško gledališče v Pulju**. Dramatični odsek hrvaškega „Sokola“ v Pulju je sklenil prirejati vsako ne-

deljo v „Narodnem domu“ gledališke predstave in si najel stalnega režiserja g. Veselinovića.

— **Vekoslav Legat umrl**. V starosti 56 let je umrl v Celovcu poslovodja, tiskarne družbe sv. Mohorja g. Vekoslav Legat, ki si je za probujo koroških Slovencev pridobil zelo mnogo zaslug. Bil je rodóm Ljubljčan. Kot strokovnjak v tiskarstvu ima zaslug, da je tiskarna družbe sv. Mohorja pod njegovim vodstvom postala jedna največjih in najbolj vzorno urejenih daleč okrog, saj ji je pokojnik posvetil vse svoje moči več kot četrt stoletja. Skoro dvajset let je bil tudi med slovenskimi prvoboritelji na Koroškem. Nastopal je na mnogih shodih kot govornik, organiziral volitve, in pisal mnogo za „Mir“ in za „Slov. Narod“. Pred nekaj leti se je umaknil iz političnega življenja in se posvetil jedino svojemu poklicu. Bodi vrlému možu trajen spomin!

— **„Hrvatska štedionca“ v Trstu** prične poslovati s 1. januarjem 1909.

— **K deželnozbornskim volitvam na Kranjskem**. Zadnji „Gorenjec“ pozivlja svoje somišljenike, da naj volijo v splošni kuriji kandidate socialnodemokratske stranke.

— **Velikodušen dar**. Za slovenske dijaške ustanove je podaril g. Josip Gorup vitez Slavinski 50.000 K.

— **„Društvo slovenskih profesorjev“** bo imelo svojo glavno skupščino v nedeljo, dne 27. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne (nadaljevanje eventuelno ob 3. uri popoldne) v Mali dvorani ljubljanskuga „Narodnega doma“. Dnevni red: 1. Ogovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 5. Poročilo preglednikov. 5. Volitve 8 odbornikov. 6. Slučajnosti, oziroma posebni predlogi društvenikov. NB. V smislu pravil (§ 11, 4) mora biti vsak predlog, ki bi naj prišel na dnevni red, priobčen odboru vsaj teden dni pred glavno skupščino.

— **Dr. Hinko Dolenc umrl**. Po dolgem bolehanju je v svojem rojstnem kraju na Notranjskem umrl vpokojeni sodni tajnik gospod dr. Hinko Dolenc. Bil je znan širom slovenske domovine po svojih humorističnih pripovedkah in novelah, katere je priobčeval v „Ljubljanskem Zvonu“, „Slov. Narodu“. Pokojnik je bil velik lovec in nam je tudi v svojih spisih podal več v resnici lepih in duhovitih lovskih črtic. Bil je tudi nekaj časa deželni poslanec in veren pristaš narodnonapredne stranke. Bil je tudi izvrsten družabnik, blag značaj in dobra duša. Blag mu spomin!

— **Jubilejne ustanove goriške dežele**. V proslavo 60 letnice cesarjevega vladanja je sklenil deželni odbor predlagati deželnemu zboru: 1. da napravi ustanovo za pospeševanje kmetijskega napredka; 2. da ustanovi še 8 brezplačnih mest v gradežkem morskem zdravilišču za otroke; 3. da se zvišajo podpore visokošolcem od 400 na 600 K na leto in se jim zagotovijo za vso dobo študij. Nadalje je deželni odbor tudi podelil podpore ranjenim in bolnim vojakom, ki so se izplačale 1. decembra.

— **Obsojeni slovenski dijaki**. Dunajska policija je obsodila slovenske dijake, ki so v četrtek demonstrirali pred parlamentom, vsakega na 50 K globe. Aretiranih je bilo 12. Radi teh kaznij so slovenski poslanci posredovali pri Bienerthu in voditelja nauč. ministr. Kanjeri.

— **Cesar Viljem II. se hoče poboljšati**. Berolinska „Kreuzzeitung“ priobčuje, da je dal cesar Viljem državnemu kancelarju ne samo ustmeno ampak tudi pismeno izjavo, da bo v bodoče bolj previden v zunanji politiki. Nemci pa, ki so že tolikrat sli-

šali od svojega cesarja najrazličnejše obljube, mu prav ne verjamejo in menijo, da ostane vse, kakor je bilo.

— Dve leti ječe za en članek. Kraljeva kurija je sodbo budimpeštanskega porotnega sodišča potrdila, s katero je bil obsojen urednik romunskega lista „Lupta“ Marcea na dveletno ječo in 5.200 K globe. Tako je obsojen zaradi nekega članka, v katerem je državni pravnik videl ščuvanje proti madžarski narodnosti.

— Kitajska ustava. V Petrograd je došlo besedilo osnutka kitajske ustave. Prvi del govori o pripravah monarha. Monarhija je za večne čase(?) zasigurana sedanji rodovini. Monarh ima postavodajalno inicijativo in brez vladarjevega potrdila je vsak zakon neveljaven. Monarh odvarja in zaključuje parlament. Vmešavanje parlamenta v upravo ni dovoljeno. Cesar je vrhovni poveljnik vojske in morarice in parlament o vojaških stvareh nima nič govoriti. Cesar napoveduje vojsko, sklepa mir, izdaja odredbe in lahko v slučaju potrebe omeji ljudsko svobodo. Drugi del našteva ljudske pravice. Svoboda besede, tiska, shodov in društev je zajamčena v kolikor ni to protipostavno. Tretji del našteva pravice parlamenta. Parlament ima samo posvetovalne, ne pa postavodajalne pravice in sme se samo posvetovati o državnih zadevah. Parlament tvoriti dve zbornici o katerih izvolitvi govori četrti del. Volitve so tajne. Natančnejši osnutek se sestavi v bodočnosti. Razum tega je bila objavljena cesarska naredba, ki pravi, da bo leta 1910 sklican začasni parlament, leta 1913 se sestavi poskusni proračun in leta 1916 bodo razpisane volitve.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca novembra 1908 leta iz Štajerskega:

1.) prispevke iz nabiralnikov: Jos Komljanec, Ptuj, i. s. „Nar. dom“ 12.78 K, Rud. Havelka 9 K, Brenčič — Zupančič 6.23 K, Muršec 4.91 K skupaj 32.87 K; Fr. Majer, Maribor i. s. „Nar. dom“ 12 K, „Pri pošti“ 10 K, skupaj 22 K; Anton Drausler, Dol pri Hrastovku, 7 K; Fr. Pungrač, Trbovlje, 2.61 K, Jos. Frelj, št. Rupert 6 K; M. Pernat, Sv. Lovrenc nad Mariborom 7 K; Fr. Thaler, gost. Brumen št. 11 2.09 K; M. Gačnik Celje „Skalna klet“ 13.24 K; Fr. Majer, Maribor, i. s. „Nar. dom“ 31.40 K; „Pri pošti“ 20 K, pri Rapocu 5.35 K, skupaj 56.75 K; Ant. Korenjak, Sv. Barbara, 6 K; Čitalnica Ponikve 2.81 K; Rad. Tušak, Polzela, pri Pevcu 15 K; J. Komljanec, Ptuj, v gost. Senekovič na Hajdinu 8.10 K; A. Kuhar, Trbovlje, i. s. pri Plavšaku 11.13 K, Dimniku 11.85 K, Fortēju 4.71 K, skupaj 27.70 K; Nar. čitalnica, Slov. Gradec 11 K; podr. Ljutomer pri Seršenu 4.20 K; podr. Vransko, nab. g. sp. Turnška 10 K; T. Mikl, Sv. Marjeta 6.09 K.

2. prispevki podružnic: Ptuj, moš. 9.50 K, Ormož žen. 12 K, Sv. Lovrenc, žen. 64 K,

Žalec moš. 62.30 K, Ptuj, žen. 90 K, Ormož žen. 10.04 K, Lembah 5 K, Ormož moš. 25 K, Vransko 18 K, ptujška žen. 7.52 K.

3. Razni darovi: Koprivnik, Sveča nabral 4.50 K; Jos. Estek, Glinje, nabral 8 K; Jos. Gorup, Polensak 2 K; Mladič, Šmarje pri Jelšah 3 K; preostanek Plojeve depaše v Ptuj 2 K; K. Skapin, Kozje, nabral na odhodnici prijatelja 13.50 K; Zđ. Dežela, Rečica, nabral mesto venca na grob A. Križe 13.60; Ivo Zupančič, Šmarje, nabral na odhodnici Stadlerja 15 K; A. Mladič, Šmarje, 6 K; M. Gačnik, Celje, potom licitacije Martinove goske nabrala 30 K; Fr. Majer, Maribor i. s. gđ. Voglarjeva in Brandlova nabrala 15 K, za jabolka, ki jih je poslal g. Žiher, 4 K, skupaj 19 K; A. Gaberc, Žetale, na večerji pri g. Berlisc nabrala 5 K; L. Petrovar, Ivanjkovci, nabral na gostiji Novak-Petrovarjevi 12 K; Čitalnica Ponikve dar Andr. Kraka 2.26 K; Ant. Turnšek ml. Novaštitfa 2 K; R. Tušak, Polzela i. s. Zofka Cizelova nabrala 3.03 K in F. nabral ob raznih prilikah 2.95 K, skupaj 5.98 K; slov. omizje v Gradcu 50 K; Fr. Hrašovec, Gradec, 20 K; uredništvo „Piščalka resnice“, Središče, 6.80 K; dr. Homan, Židanmost, 5K; Viktor Glaser, Ruše, povodom kupčije s Švigeljcom 50 K; Brovet, Kozje, nabral 2.20 K; A. Poljanšek, Brežice, nabrala na Martinovo nedeljo 8.30 K; Fr. Majer, Maribor, nabral nar. davka 22 K; Jos. Klemenčič, Sv. Trojica, 2 K; Fr. Ferlinc, Šmarje pri Jelšah 9 K, Iv. Reglič v Račah mesto razsvitljave 5 K, Fr. Pšek, Brežice, naoral v Župelevcu 7.10 K, Mladič, Šmarje 3.50 K, dr. Mulec, Šmarje pri Jelšah 6 K, P. Ogorevc, Konjice, i. s. gđ. Barje nabrala 14 K, Konjiški samci 18 K, v vinogradu Ogorevca 30 K, pri Claricju 17 K, Konjiški Slovenci v „Nar. domu“ 12 K, županstvo Toplice 20 K, skupaj 111 K. Mnogo rodoljubov je poslalo za koledar večje zneske. Ti se zaradi pomanjkaja prostora ne morejo navesti.

Loterijske številke.

Gradec, 12. decem. 1908: 52, 20, 70, 42, 48.
Dunaj, " " " 20, 71, 24, 4, 66.

Zgubil

se je bel pes „Spitz“. Odda se naj proti dobri nagradi v Celju, Vrtna ulica št. 10 pri podpolkovniku Dragiču. 692 1

Posebno lepo

stanovanje

obstoječe iz 3 velikih sob, lepe kuhinje in pritliklinami je za oddati od 1. prosinca 1909 ali preje z velikim popustom. — Vprašati je Okrožna ulica (Ringstrasse) št. 11. II. nadstr. 691 1

V zemljeknjižnih polizvedbah in notarskih spisovanjih vajenega

uradnika

potrebuje s 1. januarjem 1909

notar Firbas v Mariboru.

694 2-1

Sprejemem v trajno delo

2 pomočnika

takoj.

Anton Štefančič, krojač v Hrastniku.

Išče se priden

hlapec

h konjem, za vstop takoj ali pa k novemu letu.

Paromlin Celje, Peter Majdič.

684 3

Naprodaj

je gostilna

s posésvtom na slov. Koroškem, pri farni cerkvi ob železniški postaji, samo dve postaji od Celovca ter jezera. Hiša je enonadstropna, novo zidana ter se pri njej nahaja naravna skalna klet, pripravna za večjega vinskega trgovca ali vinogradnika. — Kupci naj se blagovolljo obrniti na upravnštvo „Domovine“ v Celju. 685 8-3

Za Božič

so SINGERJEVI šivalni stroji najbolj koristna darila

dobivajo se v vseh naših prodajalnicah.

Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje
Celje, Kolodvorska ulica št. 8. 648 — 11

RUDOLF HAVELKA

modna trgovina v Ptuj

prilporeča p. n. občinstvu za jesen in zimo najnovejše blago za dame in gospode v raznih kvalitetah, kakor tudi raznovrstno platno za životne in pesteljsko perilo. Nadalje nudi preproge, garniture, volnene in čipkaste zastore čevlje najboljšega izdelka za dame in gospode, dežnike, zavratale, ovratale, pletene in likane srajce, ter vsakovrstno drugo v manufakturno stroko spadajoče blago po primernih cenah. — Poštežba točna in strogo solidna! 536 41—86

Josip Leon

krojač v Celju, Gosposka ulica 9

prilporeča svojo dobro založeno trgovino izdelanih oblek vsake vrste po najnižjih cenah. Naročila po meri se izvršujejo v najkrajšem času dobro in solidno ter po nizki ceni. V zalogi imam tudi haveloke in nepremočne pelerine. 578b 11-8 579a 11-8

Posebej pa se še prilporečam cenj. prebivalcem Trbovelj in okolice ter naznanjam, da prodajam ob vsakem plačiluem dnevu v hiši g. Plevčaka narejeno obleko ter jemljem mero za raznovrstne obleke.

Blasnikova in družinska pratika

se dobiva na drobno in debelo v Zvezni trgovini v Celju.

Modno volno in sukneno blago, svilene bluze, perilno blago, modne šerpe, rokavice kakor nogavice,

jagrovo perilo, ovratniki, kravate, garniture, odeje, suknene zavese, čipkaste zavese, salonske preproge

prilporeča po najnižjih cenah

Karol Vanič ❀ Celje ❀ Narodni dom

54 83